

شهیدی خهونه بچووکهکان

سەردار عەزیز

له سالی نهوهدی سهدهی رابردوو دیتته دونیاوه، ئەوکاته سهیدسادی، که ئەمڕۆ ژماره‌ی دانیشتوانه‌که‌ی نزیکه‌ی سه‌ده‌زار که‌سه، بوونی س‌رابوه‌وه، بۆیه‌ په‌نگه‌ بریار له‌ له‌ ئۆردوگای نه‌سریان باریکه‌ هاتیته‌ دونیاوه. سالی نهوه‌دی سهده‌ی رابردوو، به‌ هیچ‌ پیه‌ریک‌ سالیکی ئاسایی نییه. گه‌رچی‌ ئه‌و به‌پیی وه‌لامی بۆ راپرسیه‌کانی ناوبروای وه‌هابوو که‌ کوردستان سه‌ربه‌خۆ بییت، به‌لام ناچار له‌ناو ولاتی‌کدا بژی که‌ ناوی عێراقه. سالی نهوه‌د ئه‌م ولاته‌ سه‌ره‌تای کۆتایی ده‌ست پێ ده‌کات.

بېريار كه گه وره ده بېت، پوژانى شهري كوېت و ئەمريكايه، به لام له هه مووي
 كاريگه رتر، سالاني دوورودرېژي ئابلوقه يه. ئەو هېشتا تەمەني ساليكە كه، راپه رين
 روو دەدات، ئينجا كۆرەو، پاشان حكومي قەرەقوشي بەره ي كوردستاني، شهري
 نه پراوه ي ناوخو، براكوژي، دابه شكردني هه ريم، ئاوديو، گەندە لي. له گە ل ئەم هه موو
 تراژيديا و ناشيرينيانه دا، بېريار ده چيته قوتابخانه ي سەرته تايي، پاشان ناوه ندي، هه تا
 په يمانگاي ته كنيكي سليماني - به شي داتابه يس كۆمپيوته ر، سي سال له مه وپيش
 خوېندن ته واو ده كات. وهك زور لاوي تري ئەم پوژگارە، بېريار نائوميد ديارە، وهك
 خو ي ده لیت (جهوي سفره)، حەزي له ئۆتۆمبيلە و وهها ديارە كه شو فيزيكي باش
 بووه. گه رچي هاوړي و دوستي زور بووه و خو شه ويست بووه له ناويان، دا به لام
 ويته كاني دلته نگ و ته نيان. خيزاني ئەو خه لكي گونديكي ده وروبه ي سه يد سادقن،
 وهك زور يكي تري ئەوشاره، نيوه جووتيارى و نيوه فه رمانبه رين. سه يد سادق له ناو
 جه رگه ي ده قه ري شاره زووردايه. شاريكه كه به خيرا يه كي زور گه شه ي كرده وه .
 وهك زور يك له جيگاكاني تري كوردستان، به هوي سيسته مي ئابووري و سياسي
 سه قه ته وه، له كاتيكد ا خه لك له جيگايه كدا گردبوونه ته وه، به لام هچ خزمه تگوزاريه كي
 شاريانه يان پيشكه ش نه كراوه.

سه يسايه قيه كان ئەندازه ي گونديان له گە ل خو ياندا هيناهه. ئەو شاره پره له كو لاني
 ته سك و لاروله وېر و داخراو، ئەمه كرؤكي ناره زاييه كانه. كاتيک خه لك دينه شار و
 شار، شار نييه، يان ناتوانن شاريانه بژين. شاره كان له ميژوودا له زور جيگاكاني تري
 دونيا له ئەنجامي بازرگاني و پيشه سازي هاتوونه ته دونيا وه. كاتيک جيگايه يك بووه ته
 شار، ئەوه ماناي ئەوه بووه له سه ر ريگاي بازرگاني جيگايه كي بايه خدار هه بووه.
 پاشان كه زانست پيش ده كه وي ت، پيشه سازي ده بېته كرؤكي شاربوون. ده كرېت

هۆكاريكى تر هەييت بۆ شاربوون، كه ئەويش هۆكاري سياسيە، وهك دروستبووني پايتهختهكان، كه هەميشە ئامانجيان بونياتناني دهولەت بووه. شارەكاني هەریم دەرەنجامي هيچ كام لەم هۆكارانه نين، ئەمانە شاري سەردەمی ئابووربي كریخوری و نەوتن. ئەم شارانه خەسلەتی تايه تيان هەيه، لە سایەي حكوميكي ناديموكراسيدا گەورە دەبن، حوكميكي كه خەونی ئەوهيه هەموو كه سيك بیدەنگ و رازي و بيچوولە بيت. ئەم شارانه بۆ ئەوه دروست نابن بەرھەمھێن بن. دەكریت سەيدسادی بكریتە جيگايەك بۆ پيشەسازيكردي بەرھەمە كشتوكاليه كاني دەشتي شارەزور، بەلام شاري نەوتی پيش هەموو شتيك، كشتوكال دەكوژیت، بايەخي كار دەكوژیت.

بەلام لە هەریم شاري ئابووربي نەوتی قەيراني تری زۆريان هەيه. سيستەمی بەرپۆهبردي ناوخويی، يان ئەوهی لە سيستەمی حوكمرانيدا پيی دەوتریت حوكومەتی ناوخويی، لە هەریم هیشتا لەسەر مۆديلی بەعسە. بەعس حوكمەتيكي ناوهندی هەبوو، كه هەموو برياريك لە ناوهندەوه دەرەچوو، بۆيه كەسەكان لە ناوهندەوه دیاری دەكران و دەنيران تا بينە حاكم بەسەر شارەكاندا. ئیستاش وهك خەلكی شارەكه دەلین، قائمقامی سەيدسادی خەلكی شار نییه و بە تەزكیهی حیزب لیڤه تەعین كراوه، زۆر بەی بەرپرسەكاني تریش. مۆديلی سەدام بۆ بەرپۆهبردي، بریتیبوو لە دوو توژیژ، توژیژيك كه چاودیڤیری شاري دەکرد و خاوەنی دەسەلاتی رەها بوو، وهك ئەمن و ئیستیخبارات و كەمیكیش سوپا، توژیژيك كاری بەرپۆهبردي دەکرد وهك بەشی ئیدارەي شار. هەمان بونیاد و ستراکتۆردریژەي هەيه، تەنها بە گۆرانی ناوكانەوه.

لەم مۆديلهدا شار وهك جيگايەك دەبیریت كه دەبییت بەردەوام لەژیر چاودیڤیدا بیت و كەسانی تايهت بەم بواره لە سەرووی یاساوهون، وەها باشە خەلكی شارەكه نەبن،

بۆ ئەو ھەي بە ھېچ شىۋەھەك سىل لە جىبە جىكردنى فەرمانەكانى حىزب نەكەنەوہ. ئەم دۆخە وەھای كردوۋە كە ھەموو جىگايەك دەزگايەكى زەبەلاھى ئەمنى ھەبىت و پىنكھاتەھەكى لاۋازى كەمتەرخەمى ئىدارى. دوو جۆر لە ئەلتەرناتىف ھەھە، يان ئەو ھەي كە راستەوخۆ بەرپۆھبەرى شار لە لاين خەلكەو ھەلبژىرەت، كە من بە مۆدىلىكى گونجاۋى نازانم، بەلام باشتەر ئەنجومەنى شار ھەلبژىرەت و ئەو ئەنجومەنە كەسى تەكنىكار و تەكنۆكرات بۆ بەرپۆھبردنى كارەكان ديارى بكات. نەبوونى خزمەت، خراپى خزمەت، دۆخىكى وەھای دروست كردوۋە كە شارەكانى ھەرىم خەرىكە بەردەبنە گيانى يەكتر. ئەم دۆخە زياتر لە لاين حىزبى حاكەمەو ھان دەدرەت، وەك نەرىتىكى ئىستىعمارى، پەرتكە و زال بە. ئايا خەلكى سەيدساق دژ بە بەپارىزگابوونى ھەلەبجەن؟ ئەوان دەلەين: نەخىر. بەلام ئەوان مافيان ھەھە كە برىار بەدن ئايا بەشىك

بن له پارێزگای هه‌له‌بجه، یان نا، چونکه له‌نیوان ئه‌و دوو شارهدا، میژووویهك هه‌یه، کاتیک سه‌یدسادق ناحیه بووه، ئه‌و میژوووه دووباره و دووباره‌بوونه‌وه‌ی به‌ دلی زۆریك له‌ خه‌لكه‌که‌ی نییه. بۆیه له‌ پیناو پارێزگابوندا ده‌بیت هه‌ماهه‌نگی رێککه‌وتن و شیوازی ئیداریی داهینه‌رانه‌ بدۆزیته‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی شاره‌کان هه‌ریه‌ك به‌ بارتاقه‌ی خۆی خزمه‌تی به‌ربکه‌وێت. ئه‌م‌رۆ له‌ کوردستان پرۆژه‌کان به‌ گشتی دوو جۆرن: یان هه‌ر ناگرین، یان که‌ ده‌کرین، سه‌قه‌تن. ئاشکرایه‌ که‌ هه‌ردوو هۆکاره‌که‌ گه‌نده‌لییه.

سه‌یدسادق وه‌ك زۆریك له‌ جیگا‌کانی تری شاره‌زوور، به‌ر ئه‌و نه‌فره‌ته‌ی ده‌سه‌لات که‌توووه‌ که‌ خه‌لكه‌که‌ی سه‌ر به‌ حیزبی ده‌سه‌لات نین، بۆیه ده‌بیت په‌راویز بخرین. ئه‌مه‌ وه‌های کردوووه‌ که‌ خه‌لكی ئه‌و شاره‌ بر‌وایان وه‌ها‌ بیت که‌ هه‌یج شاریکی تر هه‌ینده‌ی سه‌یدسادق په‌راویز نه‌خراوه. دیاره‌ کۆمه‌لیك هۆکار له‌ پشت زالبوونی په‌وتی ئیسلامی هه‌تا ئه‌م دوا‌ییه‌ له‌و شاره‌دا هه‌یه، به‌لام دوا‌هه‌لبژاردن، زۆرینه‌ی خه‌لكی ئه‌و شاره‌ ده‌نگی به‌ بزوتنه‌وه‌ی گۆران داوه.

بر‌پار له‌ دوا‌پۆستیدا له‌سه‌ر فه‌یسبووك، کۆپله‌ شیعریکی نه‌به‌ز گۆران داده‌به‌زیئیت که‌ له‌ سه‌ره‌تایدا ده‌لیت: هه‌یچم نییه، به‌س دلم ته‌نگه‌. له‌ پشت ئه‌م دلته‌نگیه‌وه، دونیا‌یه‌ك له‌ کیشه‌ی که‌له‌که‌بووه‌یه، که‌ ته‌نها به‌ گۆرانکاریی ریشه‌یی له‌ سیسته‌می ئابووری، ئیداری، کارگێری، سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی و له‌ سه‌رووی هه‌موویه‌وه‌ خویندن دپته‌ ئاراوه.

بر‌پار خه‌ونه‌کانی بچکۆله‌ بوون. کاریك و داهاتیکی هه‌بیت بۆ ئه‌وه‌ی به‌ سه‌ربه‌زییه‌وه‌ ژيانیکی مه‌ردانه‌ بژی، به‌لام له‌ ئیستای کوردستاندا، هه‌تا بیت ئه‌م خه‌ونه‌ سادانه، ئه‌م خه‌ونه‌ بچکۆلانه‌ زیاتر و زیاتر مه‌حال ده‌بن.

رۆژنامه‌ی ئاوینه - ژماره (٤١٠) له ٢٠١٤/١/٧